EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 11.12.2007
KOM(2007) 803 slutlig
DEL I

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPEISKA RÅDET

Strategirapport om den förnyade Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning: start för den nya treårsperioden (2008–2011)

Att hålla förändringstempot uppe

ATT HÅLLA FÖRÄNDRINGSTEMPOT UPPE

Tack vare nystarten av Lissabonstrategin 2005 och den förnyade inriktningen på tillväxt och sysselsättning har Europa kommit långt. EU:s sätt att fungera har förändrats avsevärt och varaktigt: det har upprättats ett nära partnerskap och en klar ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och kommissionen, vilket är ett stort framsteg.

Resultaten är redan synliga. Ekonomin är i mycket bättre skick nu än 2005, och tillväxtsiffrorna är starka. Närmare 6,5 miljoner nya arbetstillfällen har skapats under de senaste två åren. Ytterligare 5 miljoner väntas tillkomma fram till 2009. Bakom dessa siffror står flera miljoner européer vars liv har förändrats till det bättre i och med att de befriats från den börda som arbetslöshet innebär.

Till en del är uppgången naturligtvis konjunkturbetingad. Men de senaste årens strukturreformer i medlemsstaterna och EU inom ramen för Lissabonstrategin har också bidragit, och de är det bästa skyddet mot en konjunkturnedgång.

Lissabonstrategin är EU:s redskap för att stödja förändringar. Därmed är strategin ett viktigt inslag i våra åtgärder för att bemöta globaliseringen. Den hjälper européerna att påverka de nya utmaningar och möjligheter som globaliseringen medför.

Reformer är ofta svåra, och ibland impopulära. Men reformvägen är den enda rätta om vi ska kunna tillgodose de behov vi har i dag. Våra framsteg hittills bör sporra oss till nya ansträngningar under nästa treårsperiod av strategin.

Det betyder att vi måste hålla förändringstempot uppe. Alltför många européer är fortfarande arbetslösa. Vi har ännu inte skapat de bästa tillväxtförutsättningarna för företagen. Europa har inte utvecklat någon samlad ansats när det gäller att främja innovation och forskning och utveckling, och den privata sektorns bidrag är fortfarande otillräckligt. EU har bara tagit de första stegen på vägen mot att bli ett utsläppssnålt samhälle. Eftersom det finns risk för en global ekonomisk avmattning är det av största vikt att fortsätta reformerna och öka våra ekonomiers motståndskraft.

Lissabonstrategin förutsätter ett starkt ledarskap. När EU står för det ledarskapet låter resultaten inte vänta på sig. De prioriterade åtgärder som Europeiska rådet enades om vid vårmötet 2006 har verkligen drivit på utvecklingen. Det går nu mycket enklare och snabbare att starta företag i nästan hela Europa. Man har enats om gemensamma principer för ”flexicurity”. Detta skapar en fast grund för nya politiska impulser.

Vi måste hålla reformtempot uppe och enas om en välinriktad uppsättning ambitiösa nya åtgärder. Här är några exempel på vad vi behöver åstadkomma genom samarbete:

- Sörja för att färre ungdomar lämnar skolan i förtid så att ingen hamnar på efterkälken i globaliseringens tidsålder.

- Ge Europa en ny ”femte frihet” – fri rörlighet för kunskap – så att Europa bättre kan utnyttja sin kreativa potential.

- Öka tillgången till höghastighetsinternet för att stimulera innovation och bevara en framskjuten ställning för Europa i internetåldern.

– Främja små och medelstora företag genom att anta en rättsakt för småföretag i Europa.

– Väsentligt förbättra byggnaders energiprestanda genom att använda vår omfattande upphandlingsbudget för att driva fram en förändring.

– Stärka kedjan utbildning–forskning–innovation, särskilt genom att inrätta och starta upp Europeiska institutet för teknik och innovation och genom att inleda och genomföra gemensamma teknikinitiativ.

Europa har nu ett unikt tillfälle att omvandlas till ett kreativt, modernt, innovationsvänligt och utsläppssnålt samhälle med ett dynamiskt företagsklimat, en högt kvalificerad arbetsstyrka och högklassig utbildning, som underbyggs av en stark social modell. Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning bidrar till att hjälpa européerna till ökat välstånd genom sin agenda för tillgång, möjligheter och solidaritet, som kommer att göra det möjligt att dra nytta av vår öppenhet mot omvärlden och att forma globaliseringen enligt europeiska värderingar.

José Manuel Durão Barroso

Bryssel den 11 december 2007

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning 5

2. Genomförda strukturreformer under den första treårsperioden (2005-2008) 6

3. Fördjupning av Lissabonstrategin under nästa treårsperiod 8

3.1. Fortsatt reformarbete på nationell nivå 8

3.2. Förstärkt samordning av den ekonomiska politiken 9

3.3. Reformer som behöver genomföras på gemenskapsnivå och gemenskapens Lissabonprogram 9

3.4. Omvärldspolitik 10

3.5. Integrera nationella åtgärder, gemenskapsåtgärder och internationella åtgärder, till förmån för en effektiv politik 11

4. Åtgärder på de fyra prioriterade områdena 12

4.1. Investera i människor; modernisera arbetsmarknader 12

4.2. Frigörande av företagens potential, särskilt de små och medelstora företagens 14

4.3. Investera i kunskap och innovation 15

4.4. Energi och klimatförändring 17

5. Uppföljning efter europeiska rådets vårmöte 2008 18

1. INLEDNING

Med nystarten för Lissabonstrategin 2005 slöt EU och medlemsstaterna upp kring ett nytt partnerskap för hållbar tillväxt och sysselsättning.

Inte fullt tre år senare kan vi se tydliga resultat av detta partnerskap. Den ekonomiska tillväxten har ökat, från 1,8% 2005 till förväntat 2,9% 2007 och 2,4% 2008. Den senaste tidens uppgång är till största delen konjunkturbetingad, men strukturreformer i medlemsstaterna har också bidragit. Närmare 6,5 miljoner nya arbetstillfällen har skapats under de senaste två åren. Ytterligare 5 miljoner väntas tillkomma fram till 2009. Arbetslösheten väntas sjunka till under 7%, den lägsta nivån sedan mitten av 1980-talet. Sysselsättningsgraden, som för närvarande är 66%, har kommit en bra bit närmare det samlade Lissabonmålet på 70%. För första gången sedan tio år har en kraftigt ökad sysselsättning gått hand med en stadig produktivitetstillväxt. Levnadsstandarden i de medlemsstater som nyligen gick med i EU stiger märkbart.

Men inte alla medlemsstater har satt reformeri verket lika beslutsamt. På några områden, t.ex. när det gäller att öppna marknader eller minska segmenteringen på arbetsmarknaden, har reformarbetet gått långsammare. Samtidigt håller de omgivande förutsättningarna på att bli mindre gynnsamma på grund av den globala ekonomiska avmattningen, finansiell turbulens och högre råvarupriser.

Frågan hur Europa ska bemöta globaliseringen[1] diskuterades av stats- och regeringscheferna vid Europeiska rådets informella möte i Lissabon i oktober 2007. De bekräftade den förnyade Lissabonstrategins centrala roll och efterlyste en fördjupning av den under den kommande treårsperioden. De underströk också att EU bör använda strategin för att hjälpa till att påverka globaliseringen i linje med sina egna värderingar och intressen. EU:s modell för utveckling, som förenar konkurrenskraft med solidaritet och hållbarhet, och dess långa erfarenhet av ekonomisk integration kan vara en stor tillgång i samband med globaliseringen. I och med Lissabonfördragets undertecknande går EU in i en ny fas. De centrala institutionella frågorna har lösts, och EU kan nu rikta uppmärksamheten på de frågor som direkt påverkar medborgarna i det dagliga livet.

I den första delen av det här meddelandet till Europeiska rådets vårmöte 2008 redovisar kommissionen sina förslag till hur strategin bör föras vidare. Kommissionen understryker vikten av makroekonomisk stabilitet, men framhåller också behovet av att kvarstående reformer genomförs, för att förbättra grundförutsättningarna för en varaktig och solid ekonomisk tillväxt i framtiden och hjälpa EU att kunna stå emot en ogynnsam utveckling av världsekonomin.

[1] "Det europeiska intresset – För framgång i en globaliserad värld" - KOM(2007) 581.

I den andra delen av meddelandet bedöms de enskilda medlemsstaternas framsteg med att genomföra det nationella reformprogrammet och rådets landsspecifika rekommendationer[2]. Motsvarande bedömning görs för euroområdet sammantaget. Den tredje delen är ett följedokument med en detaljerad bedömning av framstegen på de enskilda politikområdena[3]. I ”Lissabonpaketet” ingår dessutom följande: 1. ett förslag till rekommendation till rådet att uppdatera de landsspecifika rekommendationer och de ”frågor att ge akt på” (*points to watch*) som rådet antog i maj 2007, 2. ett förslag till rekommendation till rådet att på nytt bekräfta de integrerade riktlinjerna för tillväxt och sysselsättning, 3. ett nytt Lissabonprogram på gemenskapsnivå, och 4. en analys av omorienteringen av strukturfonderna för att stödja tillväxt och sysselsättning.

2. GENOMFÖRDA STRUKTURREFORMER UNDER DEN FÖRSTA TREÅRSPERIODEN (2005-2008)

Det råder ett brett samförstånd om vad som måste göras, men genomförandet går olika fort fram. Alla medlemsstaterna har genomfört väsentliga reformer sedan 2005, men några har varit mera energiska i sina ansträngningar än andra. En del tecken på ”reformtrötthet” har visat sig under de senaste tolv månaderna.

På den positiva sidan kan noteras att budgetunderskotten har minskat från 2,5% av BNP 2005 till beräknat 1,1% 2007, och att den offentliga skuldsättningen har sjunkit från 62,7% 2005 till strax under 60% 2007. Tillfället att utnyttja de relativt goda tillväxtförutsättningarna för att minska strukturella underskott har emellertid inte till fullo tagits till vara, särskilt i euroområdet.

Samtidigt som tillväxtförutsättningarna förbättrats har obalanser gradvis byggts upp i några medlemsstater. Stora underskott i bytesbalansen och tecken på överhettning, förlust av konkurrenskraft, ökad skuldsättning hos hushållen och snabbt stigande huspriser vittnar om detta.

Euron har blivit en viktig stabiliserande faktor. Den bidrar till en väl fungerande inre marknad, till gagn för euroområdet och för hela EU. Den beräknade potentiella BNP-tillväxten i euroområdet har sedan 2005 ökat med 0,2 procentenheter till 2,25%, vilket delvis beror på effekterna av strukturreformer.

Produktivitetstillväxten var 1,5% 2006 jämfört med en årlig ökningstakt på 1,2% mellan 2000 och 2005. Men Europa sackar fortfarande efter jämfört med andra ledande ekonomier, både i fråga om investeringar i informations- och kommunikationsteknik och när det gäller att använda sådan teknik i produktivitetshöjande syfte. Öppnandet av nätverksindustrier och nätverkstjänster för konkurrens har gått långsamt, och det finns fortfarande betydande hinder för marknadsinträde. Några medlemsstater släpar efter när det gäller att införliva inremarknadsdirektiv. Ansträngningarna för att förbättra reglerna för immateriella och industriella rättigheter och att påskynda standardiseringsarbetet har inte burit frukt.

---

[2] Rådets rekommendation 2007/209/EG av den 27 mars 2007 (EUT L 92, 3.4.2007).

[3] Sysselsättningsdelen utgör stommen i den gemensamma sysselsättningsrapporten. Meddelandets tredje del innehåller också en sammanfattning av halvtidsutvärdering av tillväxtinitiativet.

EU:s program för bättre lagstiftning håller på att införas steg för steg, men många medlemsstater har ännu inte börjat använda de nödvändiga hjälpmedlen, t.ex. konsekvensbedömningar eller metoder för att mäta och minska den administrativa bördan.

I nästan alla medlemsstaterna är det numera lättare och billigare att starta företag. En dynamisk, företagarvänlig kultur saknas emellertid fortfarande i Europa som helhet. De insatser som görs för att förbättra företagsklimatet är alltför ofta punktvisa och ingår inte som led i en samlad strategi för att främja de små och medelstora företagens tillväxt. Medlemsstaterna har ställt upp mål som innebär att de tänker öka sina investeringar i forskning och utveckling (FoU) avsevärt, vilket skulle hjälpa EU att närma sig målet om 3% av BNP senast 2010, men deras ambition avspeglas ännu inte i verkligheten.

Sysselsättningstillväxten har varit imponerande, även om den kommit vissa regioner och vissa grupper mindre till del. Medlemsstaterna har börjat reformera sina pensions- och förtidspensionssystem. Detta har bidragit till att sysselsättningsgraden hos äldre arbetstagare ökat kraftigt och varaktigt, även om målet på 50% ännu inte riktigt nåtts. Sysselsättningsgraden hos kvinnor har ökat väsentligt (den är nu 57,2% och närmar sig målet på 60%), men medlemsstaterna bör vidta ytterligare åtgärder för att främja jämställdhet på arbetsmarknaden.

Omkring hälften av medlemsstaterna har utarbetat eller håller på att utarbeta riktlinjer på basis av den s.k. flexicuritymodellen. Men det rör sig fortfarande inte om någon samlad politisk ansats. En tydlig trend till övergång från passiv till aktiv marknadspolitik kan konstateras. Medlemsstaterna är vidare i färd med att reformera sina sociala trygghetssystem, särskilt genom ändringar i skatte- och bidragssystemen, för att skapa en balanserad avvägning mellan rättigheter och skyldigheter. Flexiblare anställningsavtal för speciella kategorier (t.ex. de som är nya på arbetsmarknaden) har införts, men har inte understötts tillräckligt med ökade möjligheter att förvärva ny kompetens som kan göra det lättare att gå vidare på arbetsmarknaden. Den svårare uppgiften, att reformera reglerna för andra slags anställningskontrakt, har ägnats föga uppmärksamhet. Många arbetsmarknader är därför fortfarande segmenterade, med ett gott skydd för den som har fast arbete men mer otrygga villkor för den som är anställd på kontrakt med ovissa framtidsutsikter.

Principen om livslångt lärande har långtifrån slagit igenom, särskilt för lågutbildade, dvs. de som mest skulle behöva omfattas. Utbildningssystemens förmåga att anpassa sig efter arbetsmarknadens behov är ännu inte tillräcklig.

EU har tagit de första stegen på vägen mot att bli ett utsläppssnålt samhälle. Framsteg har gjorts när det gäller att uppfylla det Kyotomål som gäller för EU totalt, och vid Europeiska rådets vårmöte 2007 satte EU upp ambitiösa mål för att minska utsläppen av växthusgaser och öka andelen förnybar energi fram till 2020.

De enskilda medlemsstaternas framsteg redovisas i detalj i del II av meddelandet.

3. FÖRDJUPNING AV LISSABONSTRATEGIN UNDER NÄSTA TREÅRSPERIOD

EU:s ekonomi är i bättre skick nu än 2005, men EU går in i Lissabonsstrategins nya treårsperiod i ett läge med avtagande global tillväxt och med de risker som är förenade med finansiell turbulens och stigande olje- och råvarupriser. Det här är därför en lämplig tidpunkt att besluta att fördjupa genomförandet av strategin, för att öka framtidstron och stärka de ekonomiska grundförutsättningarna att kunna stå emot en eventuell konjunkturnedgång.

3.1. Fortsatt reformarbete på nationell nivå

Den viktigaste uppgiften för medlemsstaterna under nästa treårsperiod blir att genomföra kvarstående reformer, särskilt på de områden som omfattas av de landsspecifika rekommendationerna eller ”frågorna att ge akt på”.

Eftersom det tar tid att genomföra reformer och dröjer innan man kan se resultatet av dem, föreslår kommissionen att de nuvarande rekommendationerna behålls i stort sett oförändrade men anpassas med hänsyn till framstegen sedan de antogs våren 2007.

För att den nya generationen av program inom ramen för EU:s sammanhållningspolitik ska få största möjliga effekt på tillväxt och sysselsättning har det beslutats att 60% av medlen[4] ska ”öronmärkas” och anslås för att stödja nationella reformprogram. Ett belopp på 347 miljarder euro kommer att stå till förfogande för sammanhållning för perioden 2007–2013. Till detta kommer ungefär 160 miljarder euro i form av nationell offentlig och privat medfinansiering. Totalt kommer 70 miljarder euro att satsas varje år till och med 2013, främst för att stödja de nationella reformprogrammen. Programplaneringsfasen har avslutats, och det gäller nu att se till att utgifterna motsvarar de ”öronmärkta” åtagandena och inte hamnar inom lägre prioriterade områden.

Lokala och regionala myndigheter är redan aktivt engagerade i den förnyade Lissabonstrategin genom sin medverkan i programplanering och genomförande av ”öronmärkta” sammanhållningsprogram. Ytterligare ansträngningar är emellertid nödvändiga för att få en bredare krets av aktörer engagerade och för att intensifiera utbytet av erfarenheter, idéer och bästa praxis. Ett sådant utbyte har redan visat sig vara en viktig styrkefaktor i strategin. Kommissionen välkomnar i detta sammanhang Europaparlamentets, Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs och Regionkommitténs stora intresse särskilt av att följa i vilken utsträckning olika berörda parter engageras i strategin.

---

[4] De öronmärkta medlen ska motsvara minst 60% i regioner som kan få stöd från konvergensprogrammen och 75% i de relativt sett mer välmående regioner som kan få stöd från programmen för konkurrenskraft och sysselsättning. Dessa tröskelvärden gäller på frivillig basis för de medlemsstater som anslutit sig till EU efter maj 2004.

3.2. Förstärkt samordning av den ekonomiska politiken

Medlemsstaternas ekonomier är i hög grad beroende av varandra. Mycket står att vinna om alla rör sig i samma riktning och om reformer anpassas tidsmässigt. Den nya styrningen av Lissabonstrategin, med tonvikt på partnerskap mellan EU och medlemsstaterna, har visat sig effektiv. De integrerade riktlinjerna är ett viktigt medel för närmare samordning av den ekonomiska politiken inom ramen för den förnyade Lissabonstrategin. Riktlinjerna fungerar som en allmän ram inom vilken medlemsstater på olika utvecklingsnivåer och med olika sociala system och institutionella strukturer kan driva sina egna nationella reformprogram, och de är tillräckligt breda för att möjliggöra anpassningar med hänsyn till förändrade politiska betingelser. Det råder ett brett samförstånd bland medlemsstaterna och berörda parter om att riktlinjerna inte bör ändras och att tyngdpunkten fortsatt bör ligga på genomförandet[5].

Kommissionen föreslår därför att de nuvarande riktlinjerna får fortsätta att gälla under nästa treårsperiod, men att man uppdaterar de förklarande anmärkningar som beskriver i vilket sammanhang de bör genomföras. Man bör t.ex. lägga större tonvikt vid åtgärder som syftar till att investera mera i människor och modernisera arbetsmarknader. Medlemsstaterna bör se över det nationella reformprogrammet och se till att det uppdateras inför den nya treårsperioden. De bör också fortsätta att engagera många olika parter i arbetet med att utforma och genomföra programmet.

Erfarenheterna från de gångna tre åren visar att det finns ett behov av ökad samordning av reformerna. Kommissionen föreslår därför att medlemsstaterna, som led i den multilaterala övervakningsprocessen i rådet, ska diskutera sina specifika åtgärder med anledning av de landsspecifika rekommendationerna och ”frågorna att ge akt på”. För att strukturera diskussionen bör varje medlemsstat redovisa en kort handlingsplan och ange vilka åtgärder den kommer att vidta för att följa upp rekommendationerna eller ”frågorna att ge akt på”. Denna handlingsplan bör vara en del av genomföranderapporten.

Argumenten för att samordna reformer är ännu starkare i euroområdet. I samband med sin översyn av hur den ekonomiska och monetära unionen (EMU) fungerar kommer kommissionen att föra fram förslag till effektivare samordning och styrning inom euroområdet. Översynen görs med anledning av tioårsdagen av EMU:s tillkomst och kommer att läggas fram före sommaren 2008.

3.3. Reformer som behöver genomföras på gemenskapsnivå och gemenskapens Lissabonprogram

Gemenskapens nya Lissabonprogram är gemenskapens bidrag till den förnyade Lissabonstrategin. Det ska ses som motsvarigheten till de nationella reformprogrammen och anger vilka åtgärder på gemenskapsnivå som ger det högsta mervärdet till medlemsstaternas reformer och får de största effekterna på tillväxt och sysselsättning. En del av åtgärderna inom programmet får antas av kommissionen, men de flesta måste antas av rådet och Europaparlamentet och ska där behandlas med förtur. Det krävs en samlad politisk kraftansträngning från alla EU-institutionernas sida i syfte att komma överens om dessa

---

[5] *Evaluation of the Integrated Guideline Package for Growth and Jobs*, utkast till slutrapport, oktober 2007, Eureval and Rambøll Management samt rådets (Ecofin) slutsatser från mötet den 13 november 2007.

åtgärder under de närmaste tre åren till stöd för ökad tillväxt och sysselsättning. Gemenskapens Lissabonprogram redovisas i sin helhet i ett separat meddelande.

På gemenskapsnivå är det viktigt att undanröja kvarstående brister på den inre marknaden, särskilt på tjänsteområdet, så att det blir möjligt att dra full fördel av de reformer som genomförs på nationell nivå. Kommissionen har nyligen lagt fram sin vision om 2000-talets inre marknad[6]. Några av de föreslagna åtgärderna kommer att hanteras inom ramen för gemenskapens Lissabonprogram. De syftar till att stärka konsumenternas och småföretagens ställning och förbättra genomförandet och tillämpningen av inremarknadsreglerna, bl.a. genom att det inrättas ”inremarknadscentrum” på nationell nivå och införs en regelbunden övervakning av prisutvecklingen för konsumtionsvaror. Genom åtgärder som syftar till bättre efterlevnad av konsumentlagstiftningen blir det lättare för konsumenterna att välja mellan olika producenter, vilket främjar konkurrensen.

3.4. Omvärldspolitik

EU måste skydda sina medborgare, intressen och värden. Men protektionism är inte lösningen. EU är världens främsta handelsmakt och största investerare. EU:s öppenhet ger företagen lägre råvarukostnader, konsumenterna lägre priser och ett bredare utbud att välja från och företagen incitament att förbättra sin konkurrenskraft. Öppenheten leder till nya investeringar.

Lissabonstrategin genomförs i en värld som håller på att globaliseras. Detta måste avspeglas i större utsträckning i genomförandet. Det kan ske på flera olika sätt.

– EU bör använda alla sina instrument för att se till att dess öppenhet bevaras och motsvaras av ett ökat tillträde till tredjelandsmarknader för EU-företag.

  Multilaterala förhandlingar (särskilt ett framgångsrikt slutförande av handelsförhandlingarna inom ramen för Doharundan) och befintliga bilaterala handelsöverenskommelser måste utnyttjas för att öppna nya marknadsmöjligheter och undanröja tariffära och andra handelshinder[7]. De bör också utnyttjas för att nå regelbaserade överenskommelser som främjar höga normer för socialt skydd och miljöskydd. Kommissionen kommer varje år att rapportera om situationen när det gäller marknadstillträde och ange i vilka länder och sektorer det fortfarande finns betydande hinder. Om så är fallet bör detta normalt föranleda samråd med de berörda länderna, och om problemen kvarstår bör man överväga att utnyttja gemenskapens handelsinstrument eller att vidta åtgärder i Världshandelsorganisationen (WTO). Förbättrat tillträde till upphandlingsmarknader, effektivare åtgärder för att se till att bestämmelser om immateriella rättigheter efterlevs, sund konkurrens och marknadstillträde för små och medelstora företag kommer att ägnas särskild uppmärksamhet.

– EU bör intensifiera sin dialog med viktiga tredjeländer för att arbeta fram lösningar som gynnar båda parter, främja högre standarder och verka för större överensstämmelse i fråga om regler och föreskrifter.

---

6 En inre marknad för framtidens Europa - KOM(2007) 724.

7 Ett konkurrenskraftigt Europa i världen – Ett bidrag till EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi - KOM(2006) 567.

Tack vare sina erfarenheter från den inre marknaden kan EU bidra med speciell sakkunskap som kan vara till nytta för EU:s viktigaste samarbetspartner (t.ex. när det gäller marknadsintegration, socialt skydd, sysselsättning och arbetstagares rättigheter, hälsovård, miljöskydd, konkurrensregler och tull). Diskussionerna med tredjeländer kan också leda fram till lösningar på områden som har stor betydelse för EU (t.ex. marknadstillträde, energi, klimatförändring, hantering av migration, arbete under anständiga villkor, tekniska normer, immateriella rättigheter och politik för små och medelstora företag). Nya samarbetsformer och samarbetsmetoder, som tar hänsyn till varje partners särdrag, bör utvecklas. Det transatlantiska ekonomiska råd som nyligen inrättades är ett exempel på detta. Länderna i EU:s närområde bör ägnas särskild uppmärksamhet.

3.5. Integrera nationella åtgärder, gemenskapsåtgärder och internationella åtgärder, till förmån för en effektiv politik

Vid Europeiska rådets vårmöte 2006 kom stats- och regeringscheferna överens om fyra prioriterade områden som skulle vara hörnstenarna i den förnyade Lissabonstrategin (kunskap och innovation, frigörande av företagens potential, investeringar i humankapital samt energi och klimatförändring). Det finns ett inbördes samband mellan dessa områden. Om de hanteras parallellt får man en integrerad politisk strategi.

På vart och ett av dessa fyra områden godkändes vid vårmötet ett begränsat antal specifika, konkreta åtgärder som skulle genomföras före utgången av den första treårsperioden. Vi kan nu konstatera att medlemsstaterna har uppnått goda resultat när det gäller genomförandet. Så är det till exempel nu i alla utom ett fåtal medlemsstater möjligt att starta företag inom en vecka, tack vare att företagen bara behöver vända sig till ett enda kontaktställe (en s.k. *one-stop shop*). Överenskommelse har träffats om en gemensam uppsättning principer för ”flexicurity”. När det gäller att minska den administrativa bördan har Europeiska rådets beslut om en 25-procentig minskning som mål gett kraftiga impulser till åtgärder. De här exemplen visar att den förnyade Lissabonstrategin kan användas för att ge företag och medborgare direkta och konkreta fördelar. Europeiska rådet har därmed en fast grund att stå på för att ge fortsatta impulser till Lissabonstrategins genomförande och för att enas om ett begränsat antal fortsatta åtgärder som bör genomföras fram till 2010.

Den förnyade strategin bygger på partnerskap. Det betyder att varje nivå måste ta sin del av ansvaret när det gäller att tackla de gemensamma utmaningarna. De prioriterade områdena utgör en gemensam ram för de åtgärder som måste vidtas på olika nivåer. Om en åtgärd måste genomföras av medlemsstaterna bör den tas in i det nationella reformprogrammet. Om den förutsätter ett agerande på gemenskapsnivå bör den genomföras inom ramen för gemenskapens Lissabonprogram. Många av åtgärderna kan dessutom bara genomföras om de stöds av en framåtsyftande yttre politik som kan hjälpa EU att påverka globaliseringen och dra nytta av de möjligheter den erbjuder.

4. ÅTGÄRDER PÅ DE FYRA PRIORITERADE OMRÅDENA

4.1. Investera i människor; modernisera arbetsmarknader

"Flexicurity" handlar om balanserad avvägning mellan flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden. Det är en modell som syftar till att alla medborgare ska omfattas av en hög grad av sysselsättningstrygghet, dvs. lätt kunna finna ett bra arbete i alla skeden av sitt yrkesverksamma liv. Flexicurity gör det lättare för både arbetstagare och arbetsgivare att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger. Efter den överenskommelse som träffats mellan arbetsmarknadens parter uppmanas Europeiska rådet att godkänna kommissionens förslag till gemensamma principer om "flexicurity"[8]. Medlemsstaterna bör nu genomföra dessa principer och anpassa dem till sina egna specifika förhållanden.

Bemödandena att bekämpa fattigdom och socialt utanförskap och att integrera marginaliserade befolkningsgrupper, särskilt genom en aktiv integrationspolitik, måste öka. Fattigdomsminskning är en central aspekt av den förnyade Lissabonstrategin, med dess tyngdpunkt på tillväxt och sysselsättning och på åtgärder som syftar till att satsa på människors kunskaper och förmåga och att skapa lika möjligheter, tillräckligt socialt skydd och arbetstillfällen av god kvalitet. Insatserna för att hjälpa lågutbildad arbetskraft, invandrare och funktionshindrade måste också intensifieras, särskilt genom att stödja kompetensutveckling.

Att investera mer i utbildning och kompetensutveckling under människans hela livscykel är inte bara avgörande för att Europa ska kunna hävda sig i globaliseringen. Det är också ett av de mest effektiva sätten att bekämpa fattigdom och bristande jämlikhet. Barn utvecklar redan i mycket unga år förmågan att inhämta kunskaper under resten av livet. Senare, i primär- och sekundärskola, blir tillräcklig läskunnighet en förutsättning för fortsatta framsteg. En av fem 15-åringar i Europa har emellertid bristande läskunnighet. En av sex ungdomar i åldersgruppen 18–24 år lämnar skolan i förtid och har bara grundskoleutbildning. De har därför stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och gå vidare där. Många hamnar i långtidsarbetslöshet. Europa har inte gjort några större framsteg när det gäller målen på detta område. Det krävs därför beslutsamma ansträngningar för att höja ungdomars grundkompetens och drastiskt minska antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid. Vad det handlar om är att koncentrera resurserna under ett antal år så att en nivåförbättring uppnås.

Studier i ett annat land kan vara en viktig stimulans för personlig utveckling och ökade språkkunskaper. Tack vare Erasmusprogrammet har närmare två miljoner ungdomar i Europa kunnat studera utomlands. Ännu fler ungdomar bör få möjlighet att omfattas så att studier utomlands så småningom blir ett reguljärt inslag i universitets- och högskoleutbildning.

Om man ser till att kvalifikationer som människor skaffar sig på arbetsplatsen erkänns i hela Europa kommer deras incitament att fortsätta att skaffa sig ny kompetens under hela sitt yrkesverksamma liv att kraftigt öka. Den nyligen antagna europeiska ramen för kvalifikationer kommer att bidra till detta, förutsatt att medlemsstaterna snabbt kopplar sina nationella kvalifikationssystem och kvalifikationsramar till denna europeiska ram.

---

[8] *Gemensamma principer för "flexicurity": Fler och bättre arbetstillfällen med en kombination av flexibilitet och trygghet* - KOM(2007) 359.

Kompetensutveckling och livslångt lärande gör det lättare att genomföra program för ”flexicurity” genom att öka flexibiliteten, anställningstryggheten och rörligheten på arbetsmarknaden. För att det ska bli möjligt att möta de krav som ett aktivt åldrande ställer och bemöta både företagens produktivitetskrav och arbetstagarnas intresse av anställningsbarhet krävs en mera konsekvent och målinriktad fortbildningspolitik. Europeiska socialfonden kan bidra med betydande belopp till insatser för det ändamålet.

Mer arbete måste läggas ned på att göra prognoser över framtida kompetenskrav och följa upp behovsutvecklingen. Inom allt fler sektorer konstateras nu en akut brist på arbetskraft och kompetens. Europa kommer därför att behöva förbättra arbetskraftens rörlighet, regionalt och nationellt, och fastställa en politik för reglerad invandring. En sådan politik måste kompletteras med åtgärder för att förbättra invandrarnas integration i arbetsliv och samhälle.

I samband med översynen av den inre marknaden har kommissionen också redovisat sin vision om ett Europa som främjar tillgång, möjligheter och solidaritet. Ett brett offentligt samråd har inletts för att få in synpunkter i de här viktiga frågorna. Resultatet kommer att tjäna som underlag för den förnyade sociala agenda som ska antas före halvårsskiftet 2008.

Investera mer i människor** genom en **livscykelinriktad syn på arbete och utbildning**, **modernisera arbetsmarknaderna** och öka **integreringen i samhället

Åtgärder på gemenskapsnivå:

*- Kommissionen kommer före halvårsskiftet 2008 att lägga fram förslag om en förnyad **social agenda** som kommer att bygga på tillgång, möjligheter och solidaritet, beakta Europas nya sociala verklighet och särskilt omfatta frågor som ungdom, utbildning, migration och demografi.*

*- Kommissionen kommer att lägga fram förslag om hur kompetensbrist kan motverkas genom förbättrade prognoser för och uppföljning av **framtida kompetenskrav i Europa**.*

*- Kommissionen kommer under 2008 att lägga fram förslag till en gemensam **invandringspolitik**.*

Medlemsstaterna bör

*- genomföra de överenskomna principerna om ”**flexicurity**” genom att fastställa nationella färdplaner i de nationella reformprogrammen före utgången av 2008,*

*- öka tillgången till **barnomsorg** av god kvalitet och till ett överkomligt pris, i överenstämmelse med nationella mål och gemenskapsmål,*

*- upprätta handlingsplaner och fastställa mål för att väsentligt minska antalet ungdomar som **lämnar skolan i förtid** och förbättra grundläggande **läskunnighet**,*

*- koppla nationella och regionala program till **Erasmusprogrammet** i syfte att öka antalet elever som deltar i internationellt utbyte,*

*- senast 2010 upprätta nationella **ramar för kvalifikationer** som är anpassade till den europeiska ramen.*

4.2. Frigörande av företagens potential, särskilt de små och medelstora företagens

Företagsklimatet i Europa har förbättrats som ett resultat av att medlemsstaterna genomför besluten från Europeiska rådets vårmöte 2006 om att införa ett enda kontaktställe (*one-stop shop*) och minska den tid det tar att starta företag till högst en vecka. EU måste nu gå vidare och enas om en integrerad strategi som riktar in sig på de hinder som små och medelstora företag ställs inför i övriga faser av sin utveckling, en strategi som gör det möjligt för fler småföretag att växa till större företag som kan konkurrera med framgång på globala marknader. Denna strategi skulle kunna tas in i en rättsakt för småföretag där man fastställer såväl principer som konkreta åtgärder med syfte att understödja små och medelstora företag under hela livscykeln.

En åtgärd som har hög prioritet för Europeiska unionen är att avhjälpa de stora brister som fortfarande finns på den inre marknaden, särskilt på tjänsteområdet, så att man kan dra full fördel av de reformer som görs på nationell nivå. Ett fullständigt införlivande av tjänstedirektivet enligt tidsplanen kommer inte bara att skapa en verklig inre marknad för tjänster utan också ge ett utmärkt tillfälle att rationalisera förfaranden, minska byråkrati, underlätta marknadstillträde och påskynda införandet av interoperabla tillämpningar inom e-förvaltning.

EU:s program för bättre lagstiftning börjar ge resultat. Målet är att minska de administrativa bördorna med 25% inom EU totalt sett. Medlemsstaterna har åtagit sig att ställa upp motsvarande ambitiösa mål på nationell nivå. Modernisering av den offentliga förvaltningen, särskilt införande av interoperabla tillämpningar inom informations- och kommunikationsteknik, är en viktig aspekt när det gäller att förbättra företagsklimatet för små och medelstora företag och en underskattad källa till innovation. Många myndigheter har i samband med programmet för bättre lagstiftning redan anpassat sig till de allt större förväntningarna: de behandlar företag och medborgare som kunder, tillämpar ny teknik, främjar social innovation och genomför organisatoriska förändringar i syfte att tillhandahålla öppna, förutsägbara tjänster och effektiva överprövningsmöjligheter. Kommissionen kommer att verka för att det sker ett utbyte av goda exempel på detta område.

Frigörande av företagens potential

Åtgärder på gemenskapsnivå:

*- Anta en **rättsakt för småföretag i Europa** som fastställer en **integrerad strategi** för att frigöra de **små och medelstora företagens** tillväxtpotential i alla faser av deras livscykel.*

*- Närma sig målet att minska den **administrativa bördan** i EU med 25% fram till 2012 och genomföra ett ambitiöst **program för regelförenkling.***

*- Stärka den **inre marknaden**, öka **konkurrensen på tjänsteområdet** och vidta ytterligare åtgärder för att integrera marknaderna för finansiella tjänster.*

Medlemsstaterna bör

*- uthålligt och på ett konsekvent sätt bemöda sig om att införliva **tjänstedirektivet** före utgången av 2009; slutföra den analytiska genomgången av nationell lagstiftning före utgången av 2008 och parallellt inrätta ett enda kontaktställe, införa elektroniska förfaranden och upprätta ett effektivt system för gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter,*

*- före Europeiska rådets vårmöte 2008 fastställa och tillkännage nationella **mål för minskningen av den administrativa bördan**,*

*- till fullo utnyttja de möjligheter att fortsätta att **modernisera offentlig förvaltning** som införlivandet av tjänstedirektivet och genomförandet av programmet för bättre lagstiftning ger.*

4.3. Investera i kunskap och innovation

Som en följd av Europeiska rådets beslut vid vårmötet 2006 har medlemsstaterna fastställt mål och vidtagit åtgärder för att öka investeringarna i forskning och utveckling. Europeiska forskningsrådet och flera gemensamma teknikinitiativ har kommit till på grundval av förslag från kommissionen. Europeiska institutet för teknik och innovation väntas inleda sin verksamhet 2009. Inom ramen för de nya sammanhållningsprogrammen kommer mer än 85 miljarder euro att ställas till förfogande för investeringar i kunskap och innovation.

De här åtgärderna är en bra början, men det krävs mycket mer för att Europa ska förverkliga sina ambitioner. Medlemsstaterna bör vidta ytterligare åtgärder för att nå de mål för investeringar i forskning och utveckling (FoU) som de har ställt upp för år 2010. Detta är desto mer angeläget som investeringarna i FoU 2006 inte ökade i samma takt som BNP och deras andel av BNP därför sjönk något det året.

Globaliseringen leder till att forskning och utveckling i allt större utsträckning förläggs till andra delar av världen. Kostnaderna för att skydda innovationer och hävda rättigheter till innovationer är fortfarande för höga i Europa. Licenser för innehållsdistribution är fortfarande nationellt baserade. Förfarandena för att fastställa kompatibla standarder är alldeles för långsamma. Spektrum hanteras fortfarande på ett fragmenterat sätt, vilket hämmar utvecklingen av nya högteknologiska produkter och gränsöverskridande tjänster. Alltför många hinder, även rättsliga, står i vägen för samarbete mellan universitet, forskningsinstitut, företag och forskare. Detta inverkar också negativt på en av Europas traditionella styrkefaktorer: människors kreativitet och innovationsförmåga.

Förr att trenden ska vändas behöver Europa en ”femte frihet” – fri rörlighet för kunskap – som komplement till de fyra befintliga, dvs. fri rörlighet för varor, för tjänster, för personer och för kapital. Denna ”femte frihet” skulle påskynda EU:s övergång till att bli en nyskapande och kreativ kunskapsekonomi:

– En aspekt är att åstadkomma ett verkligt europeiskt forskningsområde, där det inte bara finns rambetingelser som främjar och belönar innovation utan där man också ser till att EU:s och medlemsstaternas FoU-program kompletterar varandra, där resurser fördelas i konkurrens och inriktas på spetsforskning, där det är lätt för universitet och företag att samarbeta, där examina erkänns till fullo och där studenter, akademiker, forskare och högutbildad arbetskraft kan röra sig fritt och lätt samarbeta med det internationella forskarsamhället.

– Europa måste vidare lägga samman sina resurser för att skapa en ny generation av storskaliga inrättningar för de laboratorier och instrument som kommer att bli absolut nödvändiga om Europa ska kunna fortsätta att ligga i täten inom spetsforskning under de närmaste årtiondena. Ett gemensamt program har överenskommits som identifierar prioriterade hjälpmedel i forskningen, alltifrån lasrar, teleskop och utrustning för utforskning av haven till databaser för cancerforskning. Ingen

medlemsstat har resurser nog att ensam bekosta dessa projekt, och därför måste det nu fattas beslut på nationell nivå om hur man kan gå samman för att förverkliga dem.

– Informations- och kommunikationsteknik baserad på höghastighetsinternet är av central betydelse när det gäller att höja produktiviteten och främja innovation i Europa. Alltför många småföretag och medborgare är ännu inte uppkopplade till höghastighetsinternet, vilket hämmar deras utveckling och innovationspotential. Vid sidan av åtgärder för att öka konkurrensen på telekommarknaderna är det också nödvändigt att utarbeta planer på nationell nivå som garanterar att 30% av Europas befolkning kan ha uppkoppling till höghastighetsinternet senast 2010.

Förverkliga den ”femte friheten”: fri rörlighet för kunskap

Åtgärder på gemenskapsnivå:

*- Förbättra de viktigaste **rambetingelserna** för innovation genom att införa en integrerad jurisdiktion för patent och ett enhetligt, ekonomiskt överkomligt patent; förbättra det för närvarande splittrade regelverket om immateriella rättigheter, särskilt för att underlätta innehållsdistribution; påskynda införandet av kompatibla standarder; eftersträva gemensam spektrumhantering; förbättra tillgången till riskkapital.*

*- Undanröja hinder för gränsöverskridande **rörlighet för forskare** med hjälp av ett europeiskt ”forskarpass”.*

*- **Samla EU:s och medlemsstaternas FoU-resurser i syfte att effektivisera resursanvändningen**, genom att före utgången av 2008 komma överens om vilka områden som ska omfattas av gemensamma program och genom att senast 2010 inleda gemensamma ansökningsomgångar.*

*- Inleda arbetet med att skapa en **ny generation av forskningsinrättningar av världsklass** genom att före utgången av 2009 upprätta färdplaner för att sätta igång 35 gemensamt överenskomna projekt[9]. Inleda samtal med berörda internationella partner 2008 om projekt med global räckvidd.*

*- Öka konkurrensen på området **höghastighetsinternet** genom att anta översynen av regelverket för telekommunikationsområdet senast i maj 2009.*

Medlemsstaterna bör

*- på ett bättre sätt samordna sina ansträngningar för att förbättra rambetingelserna för **innovation**,*

*- ange hur deras nationella **mål för investeringar i forskning och utveckling (2010)** ska förverkligas och hur deras strategier på forsknings- och utvecklingsområdet kommer att bidra till förverkligandet av ett europeiskt forskningsområde,*

*- undanröja hinder för **forskares rörlighet** mellan offentliga och privata forskningscentrum,*

[9] Europeiska strategiska forumet för forskningsinfrastruktur (ESFRI), den europeiska strategin för forskningsinfrastruktur, 2006 års rapport samt rådets slutsatser av den 21 och 22 maj 2007.

*- före utgången av 2008 upprätta nationella strategier i vilka anges den **nya generation av forskningsinrättningar av världsklass** som de kommer att delta i,*

*- som en del av det nationella reformprogrammet fastställa nationella mål för användningen av **höghastighetsinternet**[10]; målsättningen är att 30% av EU:s befolkning och samtliga skolor ska ha uppkoppling till höghastighetsinternet senast 2010.*

4.4. Energi och klimatförändring

Europeiska rådet förband sig vid sitt vårmöte 2007 att omvandla Europa till ett utsläppssnålt samhälle med säker tillgång till hållbar och konkurrenskraftig energi. Man enades om ambitiösa mål för att minska utsläppen av växthusgaser, förbättra energieffektiviteten och öka användningen av förnybar energi fram till 2020. Under nästa treårsperiod gäller det att införa de ramar och instrument som krävs för att uppnå målen och att verka internationellt för att man ska komma överens om lika ambitiösa åtgärder inom FN:s ram.

Hela ekonomin måste mobiliseras för att dessa långtgående mål ska kunna nås. Marknadsbaserade instrument, som systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser, fungerar som incitament för företagen att minska sina utsläpp på det mest kostnadseffektiva sättet. Ett stärkt system för utsläppshandel bör kompletteras med åtgärder för att uppnå rättsligt bindande nationella mål för utsläpp av växthusgaser och förnybara energikällor. Här handlar det om både målinriktad reglering, effektiv användning av ekonomiska styrmedel, t.ex. subventioner, skatteincitament och upphandling, och åtgärder som ger ökad öppenhet och klarhet, t.ex. märkning och miljöredovisning. Snabbast kan man nå resultat på området energieffektivitet, där den offentliga sektorn kan spela en viktig roll genom att gå före. Alla dessa ansträngningar måste kompletteras med uthålliga investeringar inom forskning och utveckling och ett aktivt anammande av ny teknik, i linje med kommissionens förslag till strategisk plan för energiteknik[11].

En mera konkurrenskraftig och bättre integrerad energimarknad kommer att avsevärt bidra till att EU får säker tillgång till hållbar och konkurrenskraftig energi. Detta förutsätter nya investeringar för att förbättra infrastrukturer och sammankopplingar av energinät, en bättre lagerhantering, solidaritetsmekanismer och en mera diversifierad energisammansättning. Samtidigt måste all politik anpassas med hänsyn till klimatförändringens effekter. Klimatförändringen kan hållas inom godtagbara gränser genom beslutsamma, världsomfattande åtgärder, men den kan inte stoppas. Detta faktum måste beaktas i politiken, som måste inriktas på att minimera de sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna. Den måste också, för att öka EU-företagens konkurrenskraft, ta tillvara de möjligheter som ny teknik erbjuder.

---

[10] Kommissionen kommer att följa upp hur internetekonomin i EU utvecklas. Det kommer att ske med hjälp av ett index för bredbandsanvändning, som kommer att börja tillämpas 2008.

[11] *Mot en strategisk EU-plan för energiteknik* - KOM(2006) 847.

Omvandla Europa till ett utsläppssnålt och energieffektivt samhälle

Åtgärder på gemenskapsnivå:

Anta förslag till lagstiftning för att ***fullborda den inre marknaden för el och för gas*** *och anta* ***förslagspaketet om klimatförändring****, i syfte att införa ramarna för att fram till 2020 minska utsläppen av växthusgaser med minst 20% och öka andelen förnybar energi till 20%.*

- Främja en industripolitik som syftar till ***en mer hållbar produktion och konsumtion*** *och lägger tonvikten vid förnybar energi och utsläppssnåla och energieffektiva produkter, tjänster och teknik.*

- Se över ***energiskattedirektivet****i i syfte att koppla det närmare till EU:s energi- och miljömål.*

- Skärpa kraven i direktivet om ***byggnaders energiprestanda****.*

Medlemsstaterna bör

- se över ***sina ekonomiska styrmedel****, bl.a. skatter, subventioner och avgifter, för att se till att de bidrar till att bekämpa klimatförändringen på ett kostnadseffektivt sätt,*

- anmoda upphandlande myndigheter att systematiskt ta med ***energieffektivitet*** *bland kriterierna för kontraktstilldelning vid offentlig upphandling.*

- fastställa bindande mål för minskad energiförbrukning i offentliga byggnader,

- förbättra ***sammankopplingen av energinät****.*

5. UPPFÖLJNING EFTER EUROPEISKA RÅDETS VÅRMÖTE 2008

Den förnyade Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning ger redan resultat. Europa har numera en gemensam integrerad agenda, en uppsättning instrument för att tillsammans angripa gemensamma utmaningar och en effektiv årlig övervakning vid Europeiska rådets vårmöte av framstegen.

Allt finns därmed på plats för att Europeiska rådet ska kunna **inleda en ambitiös ny treårsperiod** vid vårmötet 2008 genom att

- godkänna de åtgärder på de fyra prioriterade områdena som anges i avsnitt 4,
- på nytt bekräfta de integrerade riktlinjerna för de kommande tre åren,
- godkänna kommissionens förslag till landsspecifika rekommendationer och ”frågor att ge akt på”,
- uppmana medlemsstaterna att genomföra kvarstående reformer i det nationella reformprogrammet och se till att programmet uppdateras inför den nya treårsperioden; uppmana medlemsstaterna att som en del av den årliga genomföranderapporten lägga fram en konkret handlingsplan för rådet och kommissionen, där de redovisar de särskilda åtgärder som de kommer att vidta med anledning av de landsspecifika rekommendationerna och ”frågorna att ge akt på”, tillsamman med en tidsplan,

- godkänna gemenskapens nya Lissabonprogram,

- uppmana medlemsstaterna att samarbeta med nationella och regionala parlament i syfte att årligen anordna debatter om hur det nationella reformprogrammet och de landsspecifika rekommendationerna genomförs,

- uppmana medlemsstaterna att se till att sammanhållningsfonderna används i enlighet med bestämmelserna om ”öronmärkning” av medlen så att de får största möjliga effekt på tillväxt och sysselsättning,

- uppmuntra de nationella samordnarna för Lissabonstrategin att fortsätta att utbyta erfarenheter från reformarbetet, särskilt på de fyra prioriterade områdena, och från bemödandena att i ökad utsträckning engagera berörda parter,

- uppmana Europaparlamentet att spela en aktiv roll under den kommande treårsperioden, även genom dialog med nationella parlament.